Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Robotnik rozbiórki budowli

(711904)

Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Robotnik rozbiórki budowli

(711904)

Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Robotnik rozbiórki budowli (711904)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [635]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://pixabay.com/pl/spychacz-rozbi%C3%B3rki-zniszczenie-1385580 [dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU ... 3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) ... 3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu ... 3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD ... 3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący ... 3
2. OPIS ZAWODU ... 4
2.1. Synteza zawodu ... 4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania ... 4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) ... 5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne ... 6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie ... 7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji ... 7
2.7. Zawody pokrewne ... 8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE ... 8
3.1. Zadania zawodowe ... 8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i zabezpieczanie terenu oraz rozbieranego obiektu i obiektów w najbliższym otoczeniu ... 9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie rozbiórki obiektu budowlanego i porządkowanie terenu rozbiórki ... 10
3.4. Kompetencje społeczne ... 12
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu ... 12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji ... 13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO ... 13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie ... 13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu ... 14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów ... 15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie ... 16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) ... 16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE ... 16
7. SŁOWNIK POJĘĆ ... 18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) ... 18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) ... 20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Robotnik rozbiórki budowli 711904

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pracownik rozbiórek budynków.
- Robotnik.
- Robotnik budowlany.
- Robotnik rozbiórki.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7119 Building frame and related trades workers not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Agnieszka Dziubek – Zespół Szkół Budowlanych im. Kazimierza Wielkiego w Radomiu.
- Witold Kapusta – WITBUD, Radom.
- Jarosław Sitek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Maria Jolanta Bisaga – Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa, Warszawa.
- Sylwester Karbowiak – TS Polska Sp. z o.o., Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Elżbieta Próchenko – Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej, Siedlce.
- Jakub Kus – Związek Zawodowy Budowlani Zarząd Krajowy, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Robotnik rozbiórki budowli zajmuje się pracami, polegającymi na demontażu obiektów budowlanych lub ich części, rozbieraniu i wyburzaniu obiektów budowlanych. Po zakończeniu robót segreguje materiały pochodzące z rozbiórki oraz odzyskuje materiały, nadające się do ponownego wykorzystania.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Robotnik rozbiórki budowli wykonuje prace związane z demontażem i rozbiórką obiektów budowlanych lub ich części. Przygotowuje miejsce pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa. Zabezpiecza teren, na którym będzie prowadzona rozbiórka oraz obiekty sąsiadujące z obiektem rozbieranym, a także elementy rozbieranych obiektów przed niekontrolowanym zawaleniem.

Wykonuje roboty rozbiórkowe zgodnie z dokumentacją techniczną, przestrzegając zaleceń osoby nadzorującej rozbiórkę. Robotnik rozbiórki budowli po zakończeniu robót rozbiórkowych porządkuje teren i segreguje materiały pochodzące z rozbiórki, z zachowaniem przepisów ochrony środowiska, a także odzyskuje elementy i materiały nadające się do ponownego wykorzystania. W ramach segregacji wyodrębnia materiały, które będą podlegać recyklingowi[4] oraz te, które jako odpady niebezpieczne muszą być poddane specjalistycznej utylizacji[5].

Sposoby wykonywania pracy

Robotnik rozbiórki budowli stosuje odpowiednie do zakresu prac metody i procedury, których celem jest:

- przygotowanie miejsca pracy zgodnie z przepisami i zasadami BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska,
- zabezpieczanie terenu, obiektów sąsiadujących z obiektem rozbieranym oraz elementów rozbieranych obiektów przed niekontrolowanym zawaleniem,
- wykonywania robót rozbiórkowych w sposób określony w dokumentacji technicznej, przestrzegając zaleceń osoby nadzorującej rozbiórkę,
- porządkowanie terenu po zakończeniu robót rozbiórkowych i segregacji materiałów pochodzących z rozbiórki z zachowaniem przepisów ochrony środowiska,
- odzyskiwanie elementów i materiałów nadających się do ponownego wykorzystania oraz segregacji materiałów, z wyodrębnieniem tych, które będą podlegać recyklingowi oraz tych, które jako odpady niebezpieczne muszą być poddane specjalistycznej utylizacji.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Robotnik rozbiórki budowli pracuje na terenie obiektu wyburzanego, stosując narzędzia, sprzęt, maszyny i urządzenia budowlane oraz materiały wybuchowe. Praca robotnika rozbiórki budowli może być wykonywana w zróżnicowanych warunkach: na wysokości i w niewygodnych pozycjach, w zmiennych warunkach atmosferycznych, a także na wolnym powietrzu lub w obiektach budowlanych wyłączonych z użytkowania.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Robotnik rozbiórki budowli w pracy wykorzystuje następujące narzędzia i sprzęt:
- narzędzia ręczne (np. młotki, oskardy, łomy),
- narzędzia elektryczne (np. młoty udarowe, młoty obrotowo-udarowe),
- narzędzia spalinowe[3] (np. młoty pneumatyczne),
- narzędzia pneumatyczne[2] (np. sprężarki, młoty pneumatyczne),
- materiały wybuchowe,
- rusztowania,
- pomosty,
- drabiny,
- rynny spustowe,
- zsuwnice[6].

Organizacja pracy

Robotnik rozbiórki budowli wykonuje pracę w zespole, pod nadzorem przełożonego, w obiektach budowlanych wyłączonych z użytkowania. Pracuje w podstawowym wymiarze czasu pracy, w systemie zmianowym, dostosowując czas pracy do przyjętego, w ramach świadczonych usług, harmonogramu robót.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Robotnik rozbiórki budowli może być narażony na zagrożenia:
- fizyczne (promieniowanie ultrafioletowe podczas pracy w słońcu, zmienne warunki atmosferyczne podczas pracy na zewnątrz, przeciągi),
- chemiczne i pyły (pyły z wełny mineralnej, pyły z azbestu[1]),
- mechaniczne (praca na wysokości, przenoszenie elementów demontowanych, skaleczenia ostrymi krawędziami, porażenie prądem, poślizgnięcia na mokrej nawierzchni, urazy oczu i skóry podczas pracy, przygniecenia elementami demontowanych konstrukcji, hałas, drgania, wibracje),
- ergonomiczne, psychospołeczne (wymuszona pozycja ciała podczas pracy, nadmierny wysiłek podczas ręcznego transportu, lęk przed upadkiem z wysokości).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:
- zatrucia ostre,
- choroby skóry,
- choroby oczu,
- pylicę,

- azbestozę,
- pogorszenie lub utratę słuchu,
- dolegliwości mięśniowo-szkieletowe.

Szczególnie ważne jest planowanie i organizowanie pracy robotnika rozbiórki budowli zgodnie z zasadami i przepisami:
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przeciwpożarowymi,
- gospodarowania odpadami,
- ochrony środowiska.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **robotnik rozbiórki budowli** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych
- duża sprawność układu kostno-stawowego,
- duża sprawność układu mięśniowego,
- wysoka ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu wzroku i słuchu,
- duża sprawność układu oddechowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- brak lęku przed wysokością,
- zręczność rąk i palców,
- zmysł równowagi,
- rozróżnianie barw;

w kategorii sprawności i zdolności
- koncentracja i podzielność uwagi,
- podzielność uwagi,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych warunkach środowiskowych;

w kategorii cech osobowościowych
- rzetelność oraz dokładność,
- wysoka samodyscyplina,
- odporność na stres,
- dbałość o czystość i porządek,
- dobra organizacja pracy własnej i zespołu,
- łatwość nawiązywania kontaktów,
- zdolność do współdziałania.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach*: *3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Przeciwwskazaniem do pracy w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** są:
- alergie,
- astma,

- przewlekła obturacyjna choroba płuc,
- wady wzroku i słuchu niepodlegające korekcji,
- zaburzenia równowagi,
- lęk wysokości,
- padaczka.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do pracy w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** preferowane jest wykształcenie zawodowe (branżowa szkoła I stopnia – dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu budowlanym.

Pracę w zawodzie robotnik rozbiórki budowli może wykonywać również osoba, która:
- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w przedsiębiorstwie branży budowlanej lub w wyspecjalizowanym ośrodku szkoleniowym.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** wymagane jest ukończenie specjalistycznego szkolenia z zakresu:
- BHP oraz postępowania z substancjami i preparatami niebezpiecznymi,
- bezpiecznego postępowania z materiałami wybuchowymi (w przypadku pracy przy rozbiórkach wykonywanych metodą wybuchową).

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu **robotnika rozbiórki budowli** jest posiadanie:
- dyplomu potwierdzającego kwalifikacje w pokrewnym zawodzie szkolnym o kierunku budowlanym,
- certyfikatu ukończenia szkolenia w zakresie usuwania elementów zawierających azbest,
- certyfikatu ukończenia szkolenia, dotyczącego stosowania materiałów wybuchowych w budownictwie,
- prawa jazdy kat. B lub C (wskazane w prowadzeniu samodzielnej działalności gospodarczej).

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Robotnik rozbiórki budowli może:
- zdobyć doświadczenie jako pracownik fizyczny, realizując powierzone zadania zawodowe związane z robotami rozbiórkowymi i wyburzeniowymi,
- pracować na stanowisku brygadzisty nadzorującego pracę zespołu,
- doskonalić umiejętności, uczestnicząc w specjalistycznych szkoleniach.

Doświadczony robotnik rozbiórki budowli może awansować na stanowisko brygadzisty.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych zarówno w edukacji formalnej, jak i pozaformalnej.

Zazwyczaj pracodawcy we własnym zakresie prowadzą szkolenia pracowników w zawodzie robotnik rozbiórki budowli w celu wyposażenia ich w wiedzę i umiejętności, wymagane na stanowisku pracy lub kierują ich na szkolenia organizowane przez instytucje szkoleniowe.

W systemie kształcenia zawodowego (branżowa szkoła I stopnia), np. w zawodzie monter konstrukcji budowlanych lub na kwalifikacyjnym kursie zawodowym (dla osób dorosłych) w zakresie kwalifikacji B20. Montaż konstrukcji budowlanych, można potwierdzić tę kwalifikację, przystępując do egzaminu organizowanego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną.

Analogiczne możliwości potwierdzania kwalifikacji w tym zawodzie oferują Izby Rzemieślnicze, przeprowadzające egzaminy w systemie rzemiosła, dzięki czemu można uzyskać świadectwo czeladnicze lub dyplom mistrzowski w zawodzie.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pracownik oczyszczania terenu z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych	313210
Monter konstrukcji budowlanych[S]	711102
Pomocniczy robotnik budowlany	931301

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Zabezpieczanie terenu lub obiektu rozbiórki oraz obiektów w najbliższym otoczeniu.
Z2 Ocenianie stanu elementów obiektu budowlanego przeznaczonego do rozbiórki.
Z3 Ustalanie kolejności wykonywania demontażu elementów budowlanych zgodnie z dokumentacją techniczno-projektową.
Z4 Sprawdzanie odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.) i usuwanie wyposażenia obiektu przeznaczanego do rozbiórki.
Z5 Wykonywanie demontażu instalacji, urządzeń i kolejnych elementów (ustrojów) konstrukcyjnych.
Z6 Wykonywanie prac pomocniczych przy wyburzaniu obiektów budowlanych z użyciem materiałów wybuchowych.
Z7 Sortowanie, czyszczenie, układanie i usuwanie z terenu rozbiórki elementów i materiałów nadających się do ponownego zastosowania lub recyklingu.
Z8 Usuwanie z terenu rozbiórki odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest i innych niż niebezpieczne.
Z9 Porządkowanie i wyrównywanie terenu rozbiórki.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i zabezpieczanie terenu oraz rozbieranego obiektu i obiektów w najbliższym otoczeniu

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i zabezpieczanie terenu oraz rozbieranego obiektu i obiektów w najbliższym otoczeniu obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Zabezpieczanie terenu lub obiektu rozbiórki oraz obiektów w najbliższym otoczeniu	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasady ergonomii w zakresie prac przygotowawczych i zabezpieczających teren oraz rozbierany obiekt i obiekty w najbliższym otoczeniu; • Zasady zabezpieczania, zagospodarowywania i oznakowywania terenu rozbiórki; • Zasady zabezpieczania elementów konstrukcyjnych obiektów budowlanych przeznaczonych do rozbiórki i sąsiadujących z obiektami rozbieranymi.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasad ergonomii w zakresie prac przygotowawczych i zabezpieczających teren oraz rozbierany obiekt i obiekty w najbliższym otoczeniu; • Zabezpieczać wraz z oznakowaniem teren rozbiórki poprzez wykonanie tymczasowego ogrodzenia terenu rozbiórki, wygrodzenie biało-czerwoną taśmą ostrzegawczą lub wykonanie drewnianych barier zabezpieczających; • Wykonywać zabezpieczenia elementów konstrukcyjnych obiektów budowlanych przeznaczonych do rozbiórki; • Zabezpieczać trwale lub czasowo obiekty sąsiadujące z obiektem przeznaczonym do rozbiórki.

Z2 Ocenianie stanu elementów obiektu budowlanego przeznaczonego do rozbiórki	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Metody oceny stanu technicznego elementów obiektu budowlanego przeznaczonego do rozbiórki.	• Oceniać rodzaj zniszczenia elementów obiektu budowlanego przeznaczonego do rozbiórki; • Przewidywać zagrożenia związane ze stanem technicznym obiektów budowlanych przeznaczonych do rozbiórki; • Zapobiegać zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka, występującym na terenie rozbiórki.

Z3 Ustalanie kolejności wykonywania demontażu elementów budowlanych zgodnie z dokumentacją techniczno-projektową	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Podstawy rysunku budowlanego; • Zasady posługiwania się dokumentacją techniczno-projektową; • Metody i kolejność demontażu elementów budowlanych.	• Posługiwać się dokumentacją techniczno-projektową; • Stosować prawidłową kolejność demontażu elementów budowlanych.

Z4 Sprawdzanie odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.) i usuwanie wyposażenia obiektu przeznaczanego do rozbiórki	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasady ergonomii w zakresie kontroli poprawności odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.) i usuwania wyposażenia obiektu przeznaczonego do rozbiórki; • Narzędzia i sprzęt stosowany do kontroli poprawności odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.); • Zasady odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.); • Zasady usuwania wyposażenia obiektu przeznaczonego do rozbiórki; • Narzędzia i sprzęt stosowany do usuwania wyposażenia obiektu przeznaczonego do rozbiórki; • Zasady stosowania prostych rusztowań i pomostów.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasad ergonomii w zakresie kontroli poprawności odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.) i usuwania wyposażenia obiektu przeznaczonego do rozbiórki; • Dobierać narzędzia i sprzęt do kontroli poprawności odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.); • Stosować zasady odłączenia rozbieranego obiektu od sieci zasilających (gaz, c.o., energia elektryczna, woda, instalacje słaboprądowe itp.); • Dobierać narzędzia i sprzęt właściwy do usuwania wyposażenia obiektu przeznaczonego do rozbiórki; • Usuwać sprzęt, urządzenia i inne wyposażenie obiektu przeznaczonego do rozbiórki; • Prowadzić prace montażowe i demontażowe prostych rusztowań i pomostów do wykonania robót zabezpieczających.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie rozbiórki obiektu budowlanego i porządkowanie terenu rozbiórki

Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie rozbiórki obiektu budowlanego i porządkowanie terenu rozbiórki obejmuje zestaw zadań zawodowych Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z5 Wykonywanie demontażu instalacji, urządzeń i kolejnych elementów (ustrojów) konstrukcyjnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasady ergonomii w zakresie demontażu instalacji, urządzeń i kolejnych elementów (ustrojów) konstrukcyjnych; • Zasady posługiwania się dokumentacją techniczno-projektową w zakresie demontażu instalacji, urządzeń i kolejnych elementów (ustrojów) konstrukcyjnych; • Zasady doboru i eksploatacji narzędzi, sprzętu, maszyn i urządzeń w robotach rozbiórkowych; • Zasady montażu i demontażu instalacji; • Zasady wznoszenia i rozbiórki obiektów budowlanych.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasad ergonomii w zakresie demontażu instalacji, urządzeń i kolejnych elementów (ustrojów) konstrukcyjnych; • Przewidywać zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka podczas wykonywania robót rozbiórkowych i porządkowych; • Zapobiegać zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w trakcie rozbiórki i porządkowania terenu rozbiórki; • Posługiwać się dokumentacją techniczno-projektową w zakresie demontażu instalacji, urządzeń i kolejnych elementów (ustrojów) konstrukcyjnych;

	• Stosować narzędzia, sprzęt, maszyny i urządzenia w robotach rozbiórkowych; • Demontować instalacje w obiektach budowlanych przeznaczonych do rozbiórki; • Demontować elementy obiektu budowlanego.

Z6 Wykonywanie prac pomocniczych przy wyburzaniu obiektów budowlanych z użyciem materiałów wybuchowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasady ergonomii w zakresie prac pomocniczych przy wyburzaniu obiektów budowlanych z użyciem materiałów wybuchowych; • Zasady wyburzania obiektów budowlanych z użyciem materiałów wybuchowych.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasad ergonomii w zakresie prac pomocniczych przy wyburzaniu obiektów budowlanych z użyciem materiałów wybuchowych; • Wykonywać prace pomocnicze przy wyburzaniu obiektów budowlanych z użyciem materiałów wybuchowych.

Z7 Sortowanie, czyszczenie, układanie i usuwanie z terenu rozbiórki elementów i materiałów nadających się do ponownego zastosowania lub recyklingu	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasady ergonomii w zakresie sortowania, czyszczenia, układania i usuwania z terenu rozbiórki elementów i materiałów nadających się do ponownego zastosowania lub recyklingu; • Zasady i metody recyklingu i utylizacji odpadów powstałych w wyniku demontażu elementów budowlanych.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasad ergonomii w zakresie sortowania, czyszczenia, układania i usuwania z terenu rozbiórki elementów i materiałów nadających się do ponownego zastosowania lub recyklingu; • Segregować odpady powstałe po demontażu elementów budowlanych; • Czyścić elementy i materiały odzyskane z rozbiórki, nadające się do ponownego zastosowania; • Porządkować posortowane elementy i materiały odzyskane z rozbiórki, nadające się do ponownego zastosowania.

Z8 Usuwanie z terenu rozbiórki odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest i innych niż niebezpieczne	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasady ergonomii w zakresie usuwania z terenu rozbiórki odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest i innych niż niebezpieczne; • Zasady postępowania z substancjami i preparatami niebezpiecznymi, w tym zawierającymi azbest.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasad ergonomii w zakresie usuwania z terenu rozbiórki odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest i innych niż niebezpieczne; • Usuwać z terenu rozbiórki preparaty i substancje niebezpieczne, w tym materiały zawierające azbest i inne odpady.

Z9 Porządkowanie i wyrównywanie terenu rozbiórki	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasady ergonomii w zakresie porządkowania i wyrównywania terenu rozbiórki; • Zasady postępowania w trakcie porządkowania i wyrównywania terenu rozbiórki.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i zasad ergonomii w zakresie porządkowania i wyrównywania terenu rozbiórki; • Oceniać zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka w trakcie porządkowania i wyrównywania terenu rozbiórki; • Zapobiegać zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w trakcie porządkowania i wyrównywania terenu rozbiórki; • Porządkować teren po rozbiórce obiektu.

3.4. Kompetencje społeczne

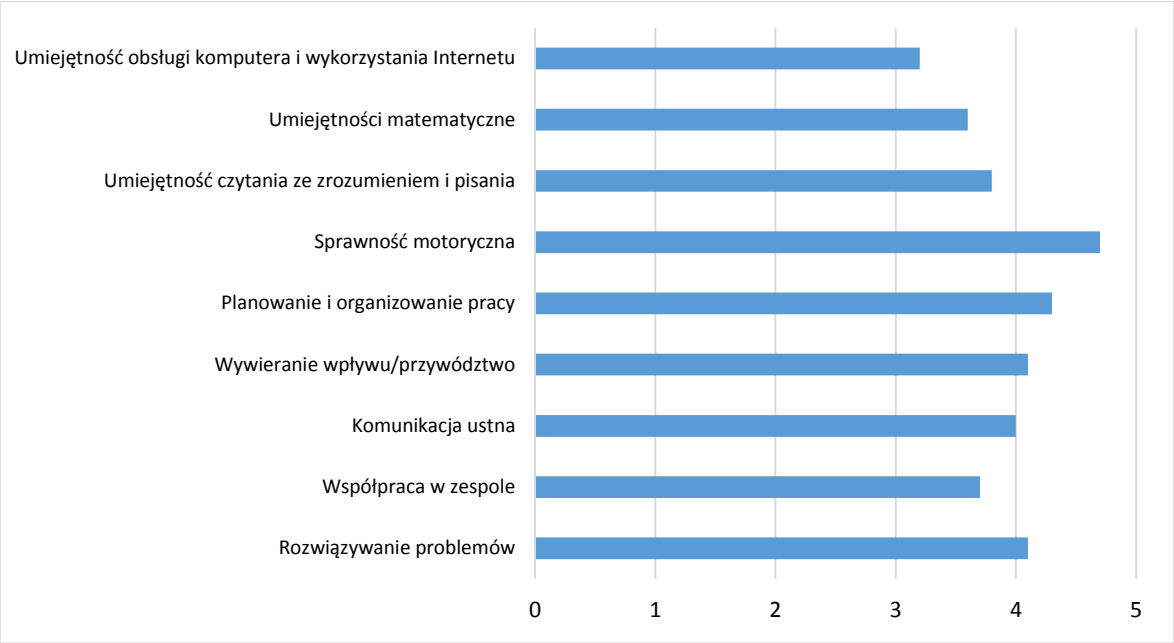
Pracownik w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za demontaż, wyburzanie i rozbieranie obiektów budowlanych oraz powierzone mu maszyny i narzędzia, wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Wykonywania pracy pod kierunkiem i częściowo samodzielnie w określonych warunkach organizacyjnych.
- Podejmowania współpracy w zespole pracowniczym, realizującym zadania w zakresie rozbiórki budowli.
- Przewidywania skutków podejmowanych działań w zakresie rozbiórki budowli.
- Oceniania wpływu swoich działań realizowanych w ramach współpracy zespołowej w zakresie rozbiórki budowli i ponoszenia odpowiedzialności za ich skutki.
- Dostosowywania zachowania do zmian w środowisku pracy.
- Oceniania zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie nowych technologii rozbiórki budowli.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **robotnik rozbiórki budowli.**

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **robotnik rozbiórki budowli**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:
- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Robotnik rozbiórki budowli może znaleźć pracę na miejscach rozbiórki obiektów mieszkalnych, przemysłowych i użyteczności publicznej jako pracownik fizyczny. Może pracować na terenie kraju i za granicą.

Zatrudnienie w zawodzie robotnik rozbiórki budowli oferują:
- przedsiębiorstwa budowlane,
- przedsiębiorstwa wykonujące roboty wyburzeniowe,
- zakłady rzemieślnicze prowadzące działalność rozbiórkową,
- specjalistyczne firmy zajmujące się usuwaniem azbestu,
- zakłady rzemieślnicze prowadzące działalność wyburzeniową.

Robotnik rozbiórki budowli może prowadzić również własną działalność gospodarczą.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl
Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli.**

W preferowanym przez pracodawców zawodzie monter konstrukcji budowlanych kształcenie oferują branżowe szkoły I stopnia lub pracodawcy, umożliwiający naukę zawodu w rzemiośle. Kwalifikacje w tym zawodzie potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne lub Izby Rzemieślnicze.

Podmioty uprawnione do prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych (dla osób dorosłych) zgodnie z ustawą o systemie oświaty to:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Szkolenie

Pracownik rozbiórki budowli może odbywać szkolenia i potwierdzić kompetencje:
- w instytucjach specjalizujących się w szkoleniach np. w zakresie wykonywania prac rozbiórkowych z zastosowaniem specyficznych metod z użyciem preparatów niebezpiecznych, materiałów wybuchowych,
- u pracodawcy w ramach szkoleń stanowiskowych, przygotowujących do wykonywania określonych zadań zawodowych.

W zależności od specyfiki pracy **robotnik rozbiórki budowli** może uczestniczyć w specjalistycznych, szkoleniach, np. w zakresie:
- postępowania z substancjami i preparatami niebezpiecznymi – w przypadku pracy w specjalistycznej firmie, stosującej metody rozbiórki z użyciem substancji i preparatów niebezpiecznych,
- bezpiecznego postępowania z materiałami wybuchowymi – w przypadku pracy w specjalistycznej firmie, stosującej metody rozbiórki z użyciem materiałów wybuchowych,
- usuwania elementów zawierających azbest – w przypadku pracy w specjalistycznej firmie, zajmującej się usuwaniem azbestu.

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
http://www.zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **robotnik rozbiórki budowli** jest zróżnicowane i wynosi od 2162 do 3495 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat. Średnio jest to 2300 zł miesięcznie brutto.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód robotnik rozbiórki budowli uzależniony jest od:
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- szczegółowego zakresu zadań,
- liczby przedsiębiorstw działających na danym terenie w obszarze robót rozbiórkowych i wyburzeniowych,
- regionu Polski,
- wielkości aglomeracji,
- koniunktury na rynku pracy.

WAŻNE:
Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy

Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **robotnik rozbiórki budowli**, z uwagi na jego specyfikę, nie jest zalecane zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

WAŻNE:
Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020". W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:
https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. poz. 1688, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 992, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 954).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2200, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1478, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. Nr 191, poz. 1596, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 583).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz innych pracach związanych z wysiłkiem fizycznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1139).

Literatura branżowa:

- Górniak J., Kocór M., Jelonek M., Worek B., Żmuda G.: Branżowy bilans kompetencji – ogólnopolskie badanie pilotażowe w branży budowlanej. Raport podsumowujący. Wydawnictwo PARP, Kraków 2015.
- Kusina A., Machnik M.: Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. WSiP, Warszawa 2018.
- Maj T.: Organizacja robót rozbiórkowych. Podręcznik do nauki zawodu. WSiP, Warszawa 2013.
- Panas J.: Nowy poradnik majstra budowlanego. Wydawnictwo Arkady, Warszawa 2017.
- Poradnik kierownika budowy (praca zbiorowa). Wydawnictwo Forum, Poznań 2015.
- Rawska-Skotniczny A., Margazyn A.: Rozbiórki budynków i budowli. PWN, Warszawa 2018.

Czasopisma:

- Miesięczniki Inżynier Budownictwa.
- Miesięczniki MURATOR.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl

- Kwartalnik dla wykonawców: http://efachowiec.info
- Magazyn „Młody technik”: https://mlodytechnik.pl
- Newsletter miesięcznika „Murator”: http://miesiecznik.murator.pl
- Portal - Ekspert budowlany: http://www.ekspertbudowlany.pl/zlecenia/wyburzenia-rozbiorki/radom
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Sektorowa Rama Kwalifikacji w Budownictwie (SRK-Bud): http://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-w-budownictwie-srk-bud
- Wyszukiwarka opisów zawodów: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja", „egzaminowanie". Proces ten prowadzi do certyfikacji − wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu", „świadectwa", „certyfikatu".
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Azbest**	Składa się z cieniutkich włókien, które można tkać i spilśniać. Elastyczny, odporny na mróz i wysokie temperatury, na działanie kwasów i innych substancji żrących. W Polsce przede wszystkim znalazł zastosowanie w budownictwie. W latach 60. i 70. XX wieku stosowano płyty azbestowo-cementowe faliste (eternit) do pokrywania domów jednorodzinnych i budynków gospodarczych oraz płyty izolacyjne, którymi okładano ściany bloków.	https://mlodytechnik.pl/technika/5087-azbest [dostęp: 10.07.2018]
2	**Narzędzia pneumatyczne**	Narzędzia, których działanie opiera się na pneumatyce. W narzędziach pneumatycznych jako czynnik roboczy stosuje się sprężone powietrze.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	**Narzędzia spalinowe**	Narzędzia, których działanie opiera się na zastosowaniu sprężonego ciśnieniem oleju lub powietrza.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

4	**Recykling**	Recykling to system czynności i procesów zmierzający do odzyskania i ponownego wykorzystania odpadów komunalnych przy jak najmniejszym wkładzie energetycznym. Podstawą recyklingu jest właściwa selekcja odpadów, a następnie ich przetworzenie na nowe produkty i wykorzystanie w maksymalnym stopniu. Surowiec odzyskuje się możliwie wielokrotnie, przerabiając go ponownie, po każdym kolejnym wykorzystaniu do momentu, aż straci swój potencjał. Materiał, który po przetworzeniu można wykorzystać ponownie nazywamy surowcem wtórnym.	http://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/recykling [dostęp: 10.07.2018]
5	**Utylizacja**	Pojęcie związane z gospodarką odpadami, oznaczające ich przetworzenie w celu ponownego wykorzystania jako surowców wtórnych.	http://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/utylizacja [dostęp: 10.07.2018]
6	**Zsuwnica**	Pochylnia (koryto) umożliwiająca samoczynne zsuwanie się materiałów z rozbieranego obiektu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [635]